

Θεματική Ενότητα: Περιστέρια της ειρήνης και γεράκια του πολέμου – Σύγκρουση

Κεφάλαιο Εργασίας 1: πως αναπτύσσονται οι συγκρούσεις;

Η σύγκρουση είναι κομμάτι της ανθρώπινης συμπεριφοράς, όπως και η συνεργασία. Πως επηρεάζει τις καθημερινές μας ζωές, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, και πως επηρέαζε τις ζωές των ανθρώπων στο παρελθόν;

Μαθησιακοί στόχοι του κεφαλαίου

Οι μαθητές σας θα μπορέσουν:

- να αναλύσουν αίτια και συνέπειες συγκρούσεων
- να αντιληφθούν τον ρόλο των ατόμων και τον ρόλο των ομάδων στην ανάπτυξη μιας σύγκρουσης
- να συνειδητοποιήσουν τις θετικές και τις αρνητικές πτυχές των συγκρούσεων

Συνοδευτικό Υλικό

Πηγή 1: Χάρτες, αποσπάσματα, τοιχογραφία

Πηγή 2: Αποσπάσματα, ορισμοί, ζωγραφικός πίνακας

Δραστηριότητα σε ομάδες 1: Ερεθίσματα

Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, οι μαθητές θα προσδιορίσουν αίτια που μπορούν να οδηγήσουν ανθρώπους σε σύγκρουση μεταξύ τους, ξεκινώντας από τις διαπροσωπικές σχέσεις. Χωρίστε την τάξη σε τέσσερις ομάδες και δώστε στην κάθε μία από μια μεγάλη κόλλα χαρτί με γραμμένη πάνω της μία από τους ακόλουθους τύπους σχέσης. Στη συνέχεια, ζητήστε από τους μαθητές σας να γράψουν πιθανές αιτίες συγκρούσεων μεταξύ ανθρώπων που συνδέονται με σχέσεις των ακόλουθων κατηγοριών.

- «Γείτονες»
- «Οικογένειες»
- «Φίλοι»
- «Συμμαθητές ή συνάδελφοι»

Στη συνέχεια, διοργανώστε συζήτηση στη τάξη προκειμένου να συγκρίνετε και να αντιπαραβάλλετε τις διάφορες ιδέες. Για να κάνετε τους μαθητές να δουν την γενικότερη εικόνα και με ποιο τρόπο προκαλούνται και εξελίσσονται οι συγκρούσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ζητήστε τους να αναδιατυπώσουν τις ιδέες τους σε ευρύτερα εννοιολογικά πλαίσια. Αυτά μπορεί να είναι η ανισότητα, η αδικία, η κυριαρχία, η καταπίεση, η πολιτική άποψη και ιδεολογία, η φιλοδοξία, ο ανταγωνισμός κλπ.

Δραστηριότητα τάξης 1: Επανάστασεις

Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, θα ζητηθεί από τους μαθητές σας να περάσουν από τη συνειδητοποίηση των αιτίων που προξενούν την σύγκρουση στην κατανόηση του πως αυτά τα αίτια μπορούν να συσπειρώσουν ανθρώπους σε έναν αγώνα για αλλαγή. Οι μαθητές σας θα εξετάσουν τρεις διαφορετικές χρονικές στιγμές στην Ιστορία με σκοπό την σύγκριση και την αντιπαραβολή τους: πρόκειται για τις εξεγέρσεις του 2011 στη Μέση Ανατολή («Αραβική Άνοιξη»), τις επαναστάσεις του 1989 στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που βρίσκονταν τότε υπό σοβιετικό έλεγχο και τα επαναστατικά κινήματα στην Ευρώπη του 1848.

Καταρχάς, ζητήστε από τους μαθητές να μελετήσουν τους χάρτες της Πηγής 1. Θα χρειαστεί ίσως να φρεσκάρετε ή να ανακεφαλαιώσετε τις γνώσεις τους σχετικά με τα εν λόγω γεγονότα για να είστε σίγουροι ότι έχουν καταλάβει καλά τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάτω από τις οποίες εξελίχθηκε το κάθε ένα από αυτά τα επαναστατικά κινήματα. Θα χρειαστεί να τους εισαγάγετε στην έννοια των αλυσιδωτών επαναστάσεων, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει και τα τρία ιστορικά επεισόδια.

Ζητήστε τους στη συνέχεια να διαβάσουν από μέσα τους το απόσπασμα από το άρθρο των ιστορικών στην Πηγή 1.

Ζητήστε τους να εντοπίσουν και να απαριθμήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των γεγονότων του 2011, του 1989 και του 1848, όπως αναλύονται στο άρθρο. Συγκεντρώστε τα συμπεράσματά τους σε μian ομαδική συζήτηση στη τάξη και βοηθήστε τους να διατυπώσουν έναν ορισμό της έννοιας της επανάστασης που την διαφοροποιεί από άλλες συγκρούσεις: ο ρόλος αυτού που σήμερα ονομάζουμε κοινωνία των πολιτών, ο ρόλος των ιδεών, κλπ.

Στο τέλος αυτής της δραστηριότητας, ζητείστε από τους φοιτητές σας να συζητήσουν την έννοια της τοιχογραφίας στο τελευταίο τεκμήριο της Πηγής 1. Ποια σύμβολα χρησιμοποιούνται για να εικονογραφηθεί η έννοια της επανάστασης; Πως εφαρμόζεται αυτό στις περιπτώσεις που συζητήθηκαν σε αυτή τη δραστηριότητα; Συγκεκριμένα, γιατί η «άνοιξη» είναι μια εικόνα που χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις του 2011 και του 1848, βλέποντας την τοιχογραφία; Είναι κατάλληλη αυτή η επιλογή;

Δραστηριότητα σε ομάδες 2: Η κουλτούρα της βίας

Η βία ενυπάρχει ως δυνατότητα σε κάθε σύγκρουση. Η δραστηριότητα αυτή ζητεί από τους μαθητές να συλλογιστούν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί η βία να αναπτυχθεί σε μια κοινωνία, μέσα από τον τρόπο αναπαράστασης και απεικόνισης της βίας.

Οργανώστε μια συζήτηση στη τάξη για να δώσετε στους μαθητές τη δυνατότητα να απαντήσουν στις εξής ερωτήσεις:

- Με ποιους τρόπους μπορούν ορισμένες μορφές ψυχαγωγίας ή αναψυχής να σας εκθέσουν στη βία;
- Μπορεί μια τέτοια έκθεση να σας κάνει πιο βίαιους; Αιτιολογείστε την απάντησή σας, καταφατική ή αρνητική.
- Πιστεύετε ότι μορφές ψυχαγωγίας ή αναψυχής που εξυμνούν τη βία μπορούν να φέρουν στο φως κάτι από τη στάση της κοινωνίας έναντι της βίας;

Θα ζητηθεί στη συνέχεια από τους μαθητές να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλουν την σημερινή κατάσταση με εκείνη που επικράτησε στην Ιταλία μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν η εξύμνηση της βίας, ιδίως διαμεσολαβημένη από το έργο ορισμένων καλλιτεχνών, λειτούργησε υποστηρικτικά προς την άνοδο του Φασισμού. Συγκεκριμένα, θα μελετηθούν οι περιπτώσεις δύο Φουτουριστών καλλιτεχνών εκείνης της περιόδου, του ποιητή και ζωγράφου Φιλίπο Τομάζο Μαρινέτι (1874-1944), συγγραφέα του Φουτουριστικού Μανιφέστου και ενός από τους πρώτους υποστηρικτές του Εθνικού Φασιστικού Κόμματος (PNF), και του ζωγράφου Αλφρέντο Γκάουρο Αμπρόζι (1901-1945) που εργάστηκε για τον Μπενίτο Μουσολίνι μεταξύ 1920 και 1940.

Ζητήστε από τους μαθητές σας να αναλύσουν τα αποσπάσματα της Πηγής 2 και να τα συζητήσουν σε μικρές ομάδες. Ζητήστε τους να προετοιμάσουν γραπτές απαντήσεις στις εξής ερωτήσεις:

- Με γνώμονα το απόσπασμα αυτό, πως αντιμετωπίζει τη βία το Φουτουριστικό Μανιφέστο;
- Πιστεύετε ότι μπορεί τούτο το απόσπασμα από το Φουτουριστικό Μανιφέστο να θεωρηθεί ρητορική μίσους σύμφωνα με τον ορισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης; Γιατί;
- Τι υποδηλώνεται σε αυτόν το πορτρέτο του Μουσολίνι από τον Αλφρέντο Γκάουρο Αμπρόζι ως προς τους δεσμούς μεταξύ Φουτουρισμού και Φασισμού στην Ιταλία μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο; Περιγράψτε τα οπτικά στοιχεία που συμβάλλουν στη δημιουργία αυτής της εντύπωσης. (Σημείωση: η αεροζωγραφική ήταν μία τεχνική την οποία εισήγαγαν οι Φουτουριστές το 1929 και η οποία βασιζόταν στην ιδέα ότι η τεχνική δυνατότητα της πτήσης δημιουργεί νέες προοπτικές και μια νέα πραγματικότητα που η ζωγραφική οφείλει να παρουσιάσει.)